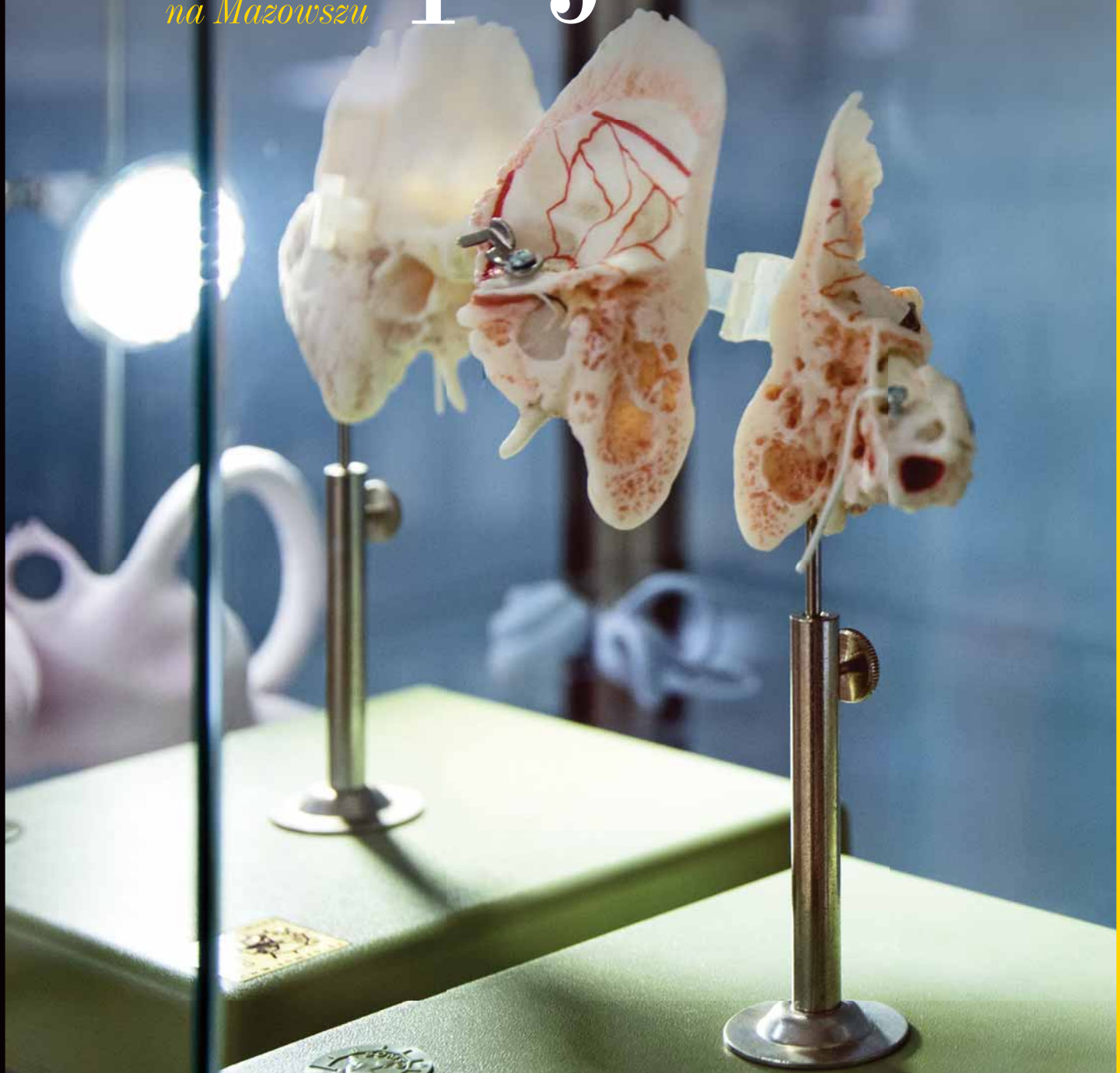

nr 1 | 2018

fundusze europejskie

na Mazowszu

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2014-2020

**Przepis
na zdrowie**

**Badania
przesiewowe słuchu**

**Nadchodzi
RODO**

3

WSTĘP

4

ROZMOWA NUMERU

Najlepiej zapobiegać
*O wyzwaniach opieki zdrowotnej na Mazowszu mówi
Elżbieta Lanc, członek Zarządu Województwa Mazowieckiego*

6

TEMAT NUMERU

Przepis na zdrowie
Fundusze Europejskie zmieniają jakość opieki zdrowotnej w regionie

8

KUŹNIA PROJEKTÓW

E-wsparcie dla seniorów
Projekt „Z@opiekowani...” wspiera seniorów w Warszawie

10

Słucham?
Badania przesiewowe słuchu uczniów klas I z Mazowsza

14

Zioła pod kontrolą
Firma Biomibo opracowuje kompleksową metodę oceny jakości produktów zielarskich

16

Żyroskop dla zdrowia
Prototyp urządzenia do rehabilitacji dzieci z upośledzeniem psychoruchowym

18

Podróż na wiele sposobów
Ciechanów stawia na transport multimodalny i ograniczenie niskiej emisji

20

PRZYGOTUJ SIĘ NA KONKURS

Nie przegap szansy

22

ROZPORZĄDZENIE O OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH

Te zasady trzeba znać
W maju wchodzi w życie rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO)

24

NASZE DZIAŁANIA

9. Forum Rozwoju Mazowsza

26

Mazopolis

Biuletyn Informacyjny Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Mazowieckiego 2014-2020 jest wydawany
na zlecenie Mazowieckiej Jednostki Wdrażania
Programów Unijnych (MJWPU) w Warszawie
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
tel.: 22 542 27 21, faks: 22 698 31 44, e-mail: p.gutowska@mazowia.eu
www.funduszedlamazowsza.eu, www.mazowia.eu
ISSN 2391-4629, egzemplarz bezpłatny
Biuletyn jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego

Redakcja MJWPU:
Beata Rzymowska, Paulina Gutowska-Jarosz,
Dorota Obzejta-Zbikowska
Opracowanie: Smartlink Sp. z o.o.
Redakcja: Jerzy Gontarz, Agata Rokita
Projekt graficzny i skład: Maciej Pachowicz
Korekta: Dariusz Stryniak
Druk: Argonex
Zdjęcie na okładce: Mirosław Sosnowski

Pełna wersja Biuletynu RPO WM
dostępna po zeskanowaniu kodu QR.

Szanowni Państwo,

zdrowie to temat bliski każdemu z nas. Dlatego właśnie temu zagadnieniu przyglądamy się w pierwszym w tym roku numerze biuletynu „Fundusze Europejskie na Mazowszu”. Jak fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego zmieniają jakość leczenia pacjentów? Jakie projekty otrzymały już dofinansowanie? To tylko niektóre z poruszanych tematów. Dzięki środkom unijnym wspieramy zakup sprzętu do leczenia chorób kardiologicznych, onkologicznych czy układu oddechowego. Inwestujemy w profilaktykę i leczenie otyłości, wad kręgosłupa, wad słuchu, ale też chorób psychicznych, czyli problemów, które dotyczą coraz większej grupy mieszkańców. Szczególnie polecam Państwa uwadze artykuł o programie badań przesiewowych słuchu u uczniów klas pierwszych. W projekcie Światowego Centrum Słuchu w Kajetanach uczestniczy ponad 940 szkół podstawowych. Co dziesiąty z dotychczas przebadanych pierwszoklasistów został skierowany do dalszej diagnostyki, co pokazuje, jak duża jest potrzeba takich działań.

Jesteśmy na półmetku wdrażania programu regionalnego, dlatego w biuletynie nie może zabraknąć informacji o aktualnych konkursach. Wśród nich jest możliwość pozyskania dotacji na wymianę pieców na bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska. Fundusze unijne to jednak nie tylko bezzwrotne dotacje. Bank Gospodarstwa Krajowego udostępnił już nabór wniosków o preferencyjne pożyczki na projekty rewitalizacyjne. Samorządy, przedsiębiorcy, ale też wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe mogą więc ubiegać się o fundusze na odnowę budynków, rynków, placów i skwerów. To szansa na ożywienie często zapomnianych obszarów znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Oprócz tematów związanych ze zdrowiem i z aktualnymi konkursami w biuletynie przybliżymy zagadnienie unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych, czyli tzw. RODO, które wejdzie w życie już 25 maja. Zostało więc niewiele czasu na przygotowanie się do stosowania nowych regulacji. Obowiązek dotyczy wszystkich, którzy pozyskują i przechowują dane osobowe, co ma na celu lepszą ochronę mieszkańców zjednoczonej Europy.

Wiosna to wreszcie szczególny moment dla Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych. Już teraz pracujemy nad kolejną, dziewiątą edycją Forum Rozwoju Mazowsza, która odbędzie się 17-18 października w Warszawie. Ważne miejsce w programie znajdzie tematyka przyszłości regionu, wniosków i rekomendacji na przyszłość. Nie może być inaczej, ponieważ trwają prace nad kształtem programów pomocowych Unii Europejskiej po 2020 r. Zastanowimy się również nad tym, jak tworzyć region przyjazny dla środowiska i przede wszystkim samych mieszkańców. Już dziś zapraszam Państwa do współtworzenia tego wyjątkowego wydarzenia.

Zachęcam do lektury!

Mariusz Frankowski

Dyrektor Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

fot. Piotr Wanior / Żelazna Studio

Najlepiej zapobiegać

Większe finansowanie profilaktyki wcale nie musi oznaczać wzrostu wydatków na ochronę zdrowia, bo dzięki niej nie pojawiają się potem koszty w ZUS-ie, KRUS-ie czy w postaci zwolnień lekarskich – mówi Elżbieta Lanc, członek Zarządu Województwa Mazowieckiego.

Podejmowanie tematu zdrowia publicznego jest jak zagłębienie do studni, która nie ma dna. Zawsze pojawi się kwestia wymagająca dyskusji. Na co realnie ma wpływ Samorząd Województwa Mazowieckiego, aby sytuacja mazowieckich pacjentów poprawiała się?

Elżbieta Lanc: Samorząd Województwa Mazowieckiego nie ma bezpośredniego wpływu na to, jakie świadczenia będą zakontraktowane ze szpitalami, ponieważ jest to uzależnione od utworzonej sieci szpitali. Są jednak działania, które podejmujemy, aby placówki na Mazowszu oferowały usługi ochrony zdrowia na jak najwyższym poziomie. Bez wątpienia do takich działań trzeba zaliczyć wsparcie inwestycji prowadzonych w szpitalach, szereg regionalnych progra-

mów zdrowotnych, deinstytucjonalizację usług medycznych, jak również szeroko rozumianą, niezwykle ważną, profilaktykę. Na wsparcie tych przedsięwzięć można uzyskać dofinansowanie z RPO WM 2014-2020 w ramach osi priorytetowych VI „Jakość życia” oraz IX „Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem”. Są to projekty związane z jednej strony ze zwiększeniem jakości i efektywności usług zdrowotnych o wysokim standardzie, a z drugiej – tzw. projekty miękkie, czyli zwiększające dostęp do usług społecznych i usług opieki zdrowotnej. O tym, że nasze działania mają wymierne efekty, świadczy choćby to, że w ubiegłym roku otrzymaliśmy nagrodę dla samorządu, który najwięcej pieniędzy spośród wszystkich województw przeznacza na ochronę zdrowia.

Jakie inwestycje Samorząd Województwa prowadzi w szpitalach?

Z unijnych pieniędzy korzysta praktycznie każda placówka należąca do Samorządu Województwa. Wystarczy wspomnieć o kilku projektach realizowanych w szpi-

talach w Radomiu, w Ośrodku Onkologii w Siedlcach, Szpitalu Psychiatrycznym na ul. Nowowiejskiej w Warszawie, w Międzyzlesiu czy o otwarciu nowego Szpitala Drewnica w Żąbkach. Pieniądże przeznaczyliśmy na wprowadzenie nowoczesnych technik diagnozowania i leczenia nowotworów w szpitalu w Ciechanowie, rehabilitację kardiologiczną w Ostrołęce, a także modernizację i rozwój technologiczny oddziałów w Szpitalu Dziecięcym na ul. Niekańskiej w Warszawie.

Jednak wsparcie ochrony zdrowia to nie tylko inwestycje w unowocześnianie samych szpitali.

Oczywiście, jest to ważna część naszych działań prowadzonych z myślą o pacjentach, ale nie jedyna. Unowocześnianie szpitali pozwala nie tylko leczyć w lepszych warunkach, lecz także podejmować działania profilaktyczne i zmierzające do wczesnego wykrywania chorób. W tym celu prowadzimy kilka regionalnych programów zdrowotnych w poddziałaniu 9.2.2 „Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych”. Tak jak wspominałam, niezwykle istotna staje się

profilaktyka, dlatego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WM ponad 53 mln euro przeznaczamy na realizację przygotowywanych przez nas programów. Należy do nich chociażby program przesiewowych badań słuchu dla uczniów klas pierwszych szkół podstawowych z województwa mazowieckiego.

Kolejnym przedsięwzięciem jest program diagnostyczno-terapeutyczny dla dzieci z autyzmem. Skierowany do dzieci w wieku od półtora roku do 15 lat, u których pojawiają się zaburzenia ze spektrum autyzmu. Elementem tego programu będą również szkolenia dla rodziców i opiekunów dotyczące metod terapii i praktycznego działania wspierającego rozwój takiego dziecka.

Program wczesnego wykrywania i profilaktyki cukrzycy to w założeniach plan na poprawę zdrowia mieszkańców Mazowsza. Nie tylko zamierzamy wykrywać cukrzycę, ale także edukować w dziedzinie diabetologii. Skierowany jest do osób powyżej 60. roku życia, u których jeszcze nie zdiagnozowano cukrzycy.

Chcemy też rozszerzyć dostępność nowoczesnych instrumentalnych metod diagnostyki i rehabilitacji dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym na terenie Mazowsza. Grupa docelowa to dzieci od 5. roku życia do pełnoletności.

Jednym z wyzwań współczesnej opieki medycznej jest deinstytucjonalizacja.

Tak. W ramach RPO WM 2014-2020 dofinansowane będą również projekty dotyczące deinstytucjonalizacji usług medycznych w zakresie zdrowia psychicznego. To program wsparcia osób niesamodzielnych, a także ich opiekunów i rodzin. Realizowane działania mają zapobiec narastaniu zaburzeń psychicznych i ograniczyć umieszczanie chorych w zakładach stacjonarnych.

Innym projektem wsparcia deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi mają być domy opieki medycznej, tzw. DDOM. Ich celem jest rozwój systemu świadczeń zdrowotnych dla osób niesamodzielnych, w tym starszych, a także poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia w zakresie opieki nad takimi osobami. Z domów dziennej opieki medycznej będą korzystała pacjenci bezpośrednio po

hospitalizacji lub ci, u których występuje ryzyko hospitalizacji.

Słyszysz się, że profilaktyka jest bardzo ważna, ale właściwie dlaczego?

Jest najważniejsza. Pomijając już dobro samego pacjenta, a więc wczesne wykrywanie schorzeń, z którymi można sobie poradzić, zanim będzie za późno. Dobra profilaktyka sprawia, że mamy w życiu mniej trudnych momentów. Osobiście boję się nad tym, że zmniejszono środki na rehabilitację i porządną przekrojową diagnostykę. Większe

*Nie wystarczy, że
szpital będzie piękny
czy wyposażony
w najnowszy sprzęt.
O jego efektywności
decyduje też
sprawność obsługi
pacjenta i dobry lekarz*

finansowanie profilaktyki wcale nie musi oznaczać wzrostu wydatków na ochronę zdrowia, bo dzięki temu potem nie pojawiają się koszty w ZUS-ie, KRUS-ie czy w postaci zwolnień lekarskich. Niedoleczonego lub źle zdiagnozowanego pacjenta jest znacznie trudniej wyleczyć, a w efekcie jest to droższe.

Ubiegły i obecny rok okazują się zoptimalizowane pod względem budżetu. Na bieżąco udawano się reagować na potrzeby i je zaspokajać. Jak Samorząd Województwa może jeszcze wspierać sektor ochrony zdrowia?

Budżet województwa jest bezpieczny. Jest morze potrzeb, ale staramy się reagować na konkretne wnioski złożone przez nasze placówki. Pilnujemy, by przeprowadzany remont czy modernizacja nie kolidowały z pracą szpitala. Placówki wspieramy również poprzez poręczenia kredytów lub sami udzielamy pożyczek. Czasem przekazujemy pieniądze na pokrycie ujemnego wyniku szpitali. Są to duże sumy, często

przekazywane w gotówce. Finansujemy oprogramowanie, które jest przydatne również dla pacjentów, np. elektroniczne dokumenty i recepty czy systemy internetowej rejestracji, pozwalające uniknąć kolejek.

Pojawiają się nowe potrzeby. Rozważamy pomysł utworzenia ośrodka leczącego chorobę Alzheimera, który byłby wsparciem nie tylko dla chorych, ale i ich rodzin. Inny pomysł to mobilne centra zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży. Wziął się on z analizy bardzo ważnego problemu, z którego jeszcze jakiś czas temu w ogóle nie zdawaliśmy sobie sprawy. Oczekiwania społeczeństwa wobec młodych ludzi są coraz większe, a jednocześnie często sami muszą oni sobie z tym radzić. Młódzież czasami nie wytrzymuje presji środowiska i ucieka w używki czy wirtualny świat. Problem pogłębia się, tymczasem brakuje psychiatrów dziecięcych.

Samorząd musi dostosowywać swoje plany do ogólnej wizji zmian w obszarze ochrony zdrowia.

Właściwie tak. W perspektywie 2014-2020 określono warunki wsparcia różnych obszarów zdrowia. Realizowane przedsięwzięcia muszą być zgodne z „Policy Paper dla ochrony zdrowia”. Wsparcie infrastruktury w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wymusza konieczność uzyskania pozytywnej opinii wojewody pod względem celowości inwestycji. Regionalne programy zdrowotne opracowywane przez Samorząd Województwa są oceniane przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Tu potrzeba umiejętności współpracy zespołowej i współdziałania wszystkich aktorów.

Czy bez Funduszy Europejskich wszystkie te działania byłyby możliwe?

Nie da się ukryć, że fundusze unijne mają kluczowe znaczenie. Bez nich też byśmy sobie radzili, ale moglibyśmy pozwolić sobie na zdecydowanie skromniejsze działania. Uruchomiliśmy dotacje w obszarze e-zdrowia, na infrastrukturę szpitali, a także na wymienione przeze mnie wcześniej profilaktyczne programy. Nie wystarczy jednak, że szpital będzie piękny czy wyposażony w najnowszy sprzęt. O jego efektywności decyduje też sprawność obsługi pacjenta i dobry lekarz.

Rozmawiała Małgorzata Remisiewicz

PRZEPIS NA ZDROWIE

Na projekty w zakresie ochrony zdrowia w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014-2020 (RPO WM) przeznaczono ponad 600 mln zł. Gdy dodamy do tego ponad 540 mln zł, które zainwestowane zostały w placówki medyczne w latach 2007-2013, okazuje się, że na poprawę efektywności i jakości usług medycznych na Mazowszu w latach 2007-2020 mamy do dyspozycji niemalą kwotę 1,2 mld zł.

Kilkanaście ostatnich lat wdrażania programów regionalnych pozwoliło odczuć znaczącą różnicę w jakości opieki medycznej. W obecnej perspektywie do unijnego wsparcia nie kwalifikują się już projekty polegające na budowie lub przebudowie szpitali. Ich celem musi być przede wszystkim poprawa efektywności już istniejących placówek oraz oddziałów i wzrost dostępności świadczeń medycznych. Ponadto każdy projekt w sektorze zdrowia, także ten finansowany z RPO WM 2014-2020, musi być zgodny ze strategicznymi dokumentami przyjętymi na poziomie kraju. Nie może dublować podobnych inwestycji. A kryteria wyboru przedsięwzięć do dofinansowania są rekomendowane przez Komitet Sterujący, któremu przewodniczy Minister Zdrowia.

Możliwości

W obszarze ochrony zdrowia wspierane są inwestycje w infrastrukturę, a także projekty miękkie związane ze zwiększeniem dostępności do usług medycznych. Na wsparcie przedsięwzięć infrastrukturalnych (w tym zakup aparatury medycznej) z działania 6.1 „Infrastruktura ochrony zdrowia” RPO WM przeznaczono ponad 230 mln zł. Natomiast na programy zdrowotne, pozainstytucjonalne

formy opieki medycznej oraz dzienne domy opieki medycznej (DDOM), które finansowane są w ramach poddziałania 9.2.2 „Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych”, zarezerwowano przeszło 220 mln zł.

Placówki medyczne mogą realizować swoje przedsięwzięcia ze wsparciem Funduszy Europejskich również w innych osiach priorytetowych. W ramach osi II „Wzrost e-potencjału Mazowsza” pierwszy konkurs z działania 2.1 „E-usługi” skierowany do placówek medycznych (rozstrzygnięty jeszcze w 2016 r.) pozwolił pozyskać wsparcie na informatyzację i wprowadzanie e-usług, np. e-rejestracji na wizyty u lekarza, e-skierowań, e-recept, e-konsultacji medycznych. Łącznie 79 projektom przyznano ponad 200 mln zł. W kolejnych konkursach na wsparcie informatyzacji służby zdrowia przeznaczono łącznie ok. 31 mln zł.

Szpitala i przychodnie mogą także starać się o dofinansowanie na termomodernizację budynków (do 9 maja trwał konkurs z alokacją 12,5 mln zł w ramach działania 4.2 „Efektywność energetyczna” – oś priorytetowa IV). Firmy medyczne i instytucje z obszaru ochrony zdrowia na równi z innymi podmiotami rywalizują o wsparcie w konkursach ogłaszanych na działania I osi priorytetowej „Wykorzystanie dzia-

łalności badawczo-rozwojowej w gospodarce” (zobacz tekst o projekcie firmy Biomibo – „Zioła pod kontrolą”, str. 14).

Warunki

W odróżnieniu od poprzedniej perspektywy finansowej tym razem wsparcie projektów w obszarze ochrony zdrowia jest koordynowane na poziomie krajowym przez Komitet Sterujący ds. Koordynacji Interwencji EFSI1, któremu przewodniczy Minister Zdrowia. Komitet uzgadnia plany działań dla każdego programu operacyjnego, w tym RPO WM, a także przygotowuje rekomendacje kryteriów oceny projektów. Związane jest to z koniecznością harmonizowania działań inwestycyjnych współfinansowanych z RPO WM z zapisami „Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe ramy strategiczne”. Jest to dokument, który po raz pierwszy tak precyzyjnie opisuje stan krajowego systemu ochrony zdrowia i określa wizję jego rozwoju. Wsparcie jest kierowane przede wszystkim na infrastrukturę służącą leczeniu określonych w „Policy Paper” chorób, które stanowią główne przyczyny niezdolności do pracy (schorzenia: układu krążenia, onkologiczne, układu kostno-stawowo-mięśniowego, oddechowego i psychiczne). Koordynacja inwestycji na poziomie krajowym i regionalnym pozwala zapobiec powielaniu zadań i zwiększyć efektywność kosztową.

Ministerstwo Zdrowia zidentyfikowało deficyty i potrzeby w ochronie zdrowia na poziomie kraju i każdego regionu. Wzięto przy tym pod uwagę sytuację demograficzną i epidemiologiczną oraz faktyczne zapotrzebowanie i dostępność infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze. W ten sposób powstały mapy potrzeb zdrowotnych, które pozwalają precyzyjnie określić, jakie inwestycje należy zaplanować, aby zwiększyć jakość i dostępność usług medycznych w regionie.

Inwestycje

– *W obecnej perspektywie obowiązują regionalne mapy potrzeb zdrowotnych, które ułatwiają identyfikację deficytów i problemów. Ogłaszamy nabory wniosków na wsparcie konkretnych specjalizacji, a także na działania najbardziej odpowiadające na potrzeby lokalne w ramach Regionalnych Inwestycji Terytorialnych* – mówił wicemarszałek Wiesław Raboszuk podczas ogłoszenia wyników konkursu w ramach działania 6.1 „Infrastruktura ochrony zdrowia”. W trakcie pierwszego naboru wniosków, który rozpoczął się w IV kwartale 2016 r., w tym działaniu wsparcie mogły otrzymać przedsięwzięcia wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb w zakresie infrastruktury szpitalnej dla kardiologii i onkologii w ramach planów inwestycyjnych dla subregionów objętych OSI problemowymi (tzw. Obszary Strategicznej Interwencji ze względu na dotykające je problemy wymagające szczególnej interwencji w ramach polityki regionalnej).

W pierwszym konkursie dofinansowanie otrzymały m.in. Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego w Ostrołęce (7,4 mln zł na zakup specjalistycznej aparatury medycznej oraz wyposażenia Ośrodka Rehabilitacji Kardiologicznej), Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach (ponad 1,5 mln zł na doposażenie ośrodka implantacji stymulatorów i defibrylatorów) czy Radomski Szpital Specjalistyczny im. dr. Tytusa Chałubińskiego (ponad 1,5 mln zł na zakup aparatury do diagnostyki i leczenia chorób układu krążenia). Mazowiecki Szpital Wojewódzki Sp. z o.o. w Siedlcach 5 mln zł dotacji z RPO przeznaczył m.in. na wdrożenie skoordynowanej komplekso-

fot. Chroma Stock

**Schorzenia, które są
główną przyczyną
niezdolności do pracy
i umieralności, to
zaburzenia i choroby
psychiczne, choroby
układu kostno-stawowo-
mięśniowego, układu
krążenia, oddechowego,
a także nowotwory**

wej opieki kardiologicznej oraz zapewnienie kompleksowej opieki nad pacjentami z chorobami układu krążenia.

W II kwartale 2017 r. rozpisano dwa kolejne konkursy. Pierwszy z nich na inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia w zakresie trendów epidemiologicznych i demograficznych wynikających z „Policy Paper” (budżet 52,4 mln zł). Drugi konkurs – z budżetem przekraczającym 39,3 mln zł – dotyczy inwestycji w zakresie podstawowej

opieki zdrowotnej (POZ) i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS).

Poza konkursem wsparcie przyznano Mazowieckiemu Szpitalowi Wojewódzkiemu Drewnica w podwarszawskich Ząbkach na projekt „Poprawa funkcjonowania i efektywności kosztowej leczenia psychiatrycznego w Mazowieckim Szpitalu Wojewódzkim Drewnica”. Będzie to jeden z najnowocześniejszych szpitali psychiatrycznych w Europie. Projekt otrzymał ponad 95,8 mln zł, a całkowita jego wartość to 137,1 mln zł. Pierwsi pacjenci rozpoczną w nim leczenie już 1 października, bo w połowie 2018 r. – *Szpital psychiatryczny od lat boryka się z niedofinansowaniem, również ich stan techniczny nie zawsze odpowiada standardom XXI w. W przypadku Drewnicy mówimy już o zupełnie innej jakości. Tu budujemy od podstaw. Dzięki naszej determinacji pacjenci nie tylko otrzymają fachową pomoc, ale przede wszystkim będą leczeni w komfortowych warunkach* – mówiła podczas podpisania umowy Elżbieta Lanc, członek Zarządu Województwa Mazowieckiego (czytaj rozmowę na str. 4).

Programy zdrowotne

W poddziałaniu 9.2.2 „Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych” rozpisano dotychczas 10 konkursów dotyczących realizacji programów zdrowotnych, deinstytucjonalizacji usług medycznych oraz DDOM. W wyniku przeprowadzonych naborów Zarząd Województwa Mazowieckiego podpisał z beneficjentami ok. 80 umów. Programy zdrowotne, które opracowuje Samorząd Województwa, muszą w pierwszej kolejności uzyskać pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. Dopiero wtedy można ogłaszać nabory wniosków na ich realizację.

Na sierpień zaplanowany jest konkurs o fundusze na programy profilaktyki chorób kręgosłupa i otyłości wśród dzieci z województwa mazowieckiego (budżet: 18,8 mln zł). We wrześniu natomiast będzie można starać się o dofinansowanie rozwoju dziennych domów opieki medycznej (budżet: 25,8 mln zł).

Jerzy Gontarz

E-wsparcie dla seniorów

Od roku trwa pilotażowy projekt „Z@opiekowani...”, którym objęto 50-osobową grupę warszawskich seniorów. Uczestnicy otrzymali tablety, noszą też opaski z czerwonym przyciskiem SOS, który mogą wcisnąć w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.

Fot. Mirosław Sosnowski (x2)

Pani Basia już kilka razy wezwała pomoc za pośrednictwem opaski, którą od grudnia 2017 r. nosi na przegubie ręki. Często się przewraca i nie może wstać. A że mieszka sama, nie ma jej kto pomóc. Dzięki alarmowi w opasce sygnał błyskawicznie dociera do centrum teleopieki. Gdy zdarzyło się to po raz pierwszy, teleopiekun, który odebrał sygnał, od razu skontaktował się z nią i ustalił, w jakim jest stanie. Następnie zadzwonił do jej syna i poprosił, by pojechał pomóc mamie wstać. Równocześnie jednak włączył się alarm w centralce. Ten usłyszała sąsiadka pani Basi i dotarła z pomocą jeszcze przed przybyciem syna. – *Nie wyobrażam sobie teraz życia bez opaski. Zadaję sobie pytanie, co by było, gdybym jej nie miała* – mówi pani Basia.

50 z@opiekowanych

Pani Basia należy do grupy 50 uczestników projektu, który warszawskim seniorom zapewnia kompleksową opiekę z wykorzystaniem nowych technologii. Kompleksową, bo seniorzy otrzymują nie tylko elektroniczne opaski i tablety, ale też stałą pomoc profesjonalnych opiekunów i – w razie potrzeby – także wolontariuszy. Projekt trwa od ponad roku, seniorzy sześć miesięcy temu dostali urządzenia, które będą testowane do połowy maja 2019 r.

Projekt: Z@opiekowani – kompleksowe wsparcie osób niesamodzielnych w m.st. Warszawie

Działanie: 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej

Całkowita wartość projektu: 977 tys. zł

Dofinansowanie z RPO WM: 908 tys. zł

Elektroniczni strażnicy

Warszawscy seniorzy testują dwa różne zestawy do teleopieki. Osoby niewychodzące z domu otrzymały wodoodporną opaskę z przyciskiem SOS i specjalną centralkę telefoniczną, która umożliwia dwustronną komunikację z dwoma wybranymi przez seniora numerami telefonu (np. kimś z rodziny lub opiekunką), z centrum teleopieki oraz z Miejskim Centrum Kontaktów Warszawa 19115. Posiada też funkcję przypominającą o konieczności zażycia leków.

Drugi zestaw otrzymali seniorzy poruszający się samodzielnie. Składa się on z tabletu i opaski z przyciskiem SOS, GPS, detektorem upadku, z funkcją monitorowania tętna oraz przypomnienia o zażyciu leków. Opaska działa podobnie jak telefon – umożliwia kontakt z centrum teleopieki oraz odbieranie połączeń. Seniorzy otrzymali również tablety. – *To są urządzenia we wzmocnionej obudowie, odporne na upadek lub kurz. Są one również wyposażone w przycisk SOS, ale*

przede wszystkim mają aktywizować seniorów i pełnić funkcję integracyjną – podkreśla Małgorzata Nawrot, koordynatorka projektu „Z@opiekowani...”. Tablety są podłączone do internetu, mają zainstalowane aplikacje, dzięki którym ich użytkownicy mogą ćwiczyć pamięć, prowadzić rozmowy przez Skype’a i rozwijać swoje zainteresowania. – Jedna z uczestniczek, miłośniczka ptaków, korzysta na przykład z aplikacji Ptaki Wisły Warszawskiej. Może w ten sposób słuchać ich śpiewu – mówi Małgorzata Nawrot.

Smart seniorzy

Pani Marii, mieszkającej na Saskiej Kępie, jeszcze rok temu nie przyszłoby do głowy, że będzie korzystać z nowinek technologicznych. – *Do tej pory nawet telefon komórkowy wykorzystywałam tylko do dzwonienia, a dzięki temu projektowi przesłałam z XIX wieku od razu do wieku XXI – mówi. Pani Maria testuje drugi zestaw – opaskę i tablet. Na początku miała duże obawy i – jak sama przyznaje – podchodziła do komputera jak pies do jeża. Wystarczyło jednak kilka spotkań z wolontariuszem, który pokazał jej, jak korzystać z urządzenia, i teraz tablet to jej ulubiony sprzęt w domu. – Oglądam na nim filmy, czytam gazety, a przede wszystkim słucham muzyki. Jestem miłośniczką muzyki poważnej i opery, a skromna emerytura nie pozwala mi na wizyty w filharmonii. Na tablecie mogę za to słuchać do woli – zachwycą się pani Maria. Większość seniorów, którzy uczestniczą w projekcie, miała obawy przed korzystaniem z urządzeń. – To są starsze osoby i często mają lęk przed nowymi technologiami, zwłaszcza na początku. Boją się, że to jest drogie, a oni coś zepsują albo że korzystanie z nich będzie zbyt skomplikowane. Trzeba ich przekonywać i zachęcać – mówi Małgorzata Nawrot. Sprzęt jest ubezpieczony, a inne opory seniorzy przełamują pod życzliwym okiem wolontariuszy. Większość pochodzi z innego projektu, tj. „Zaloguj i pomagaj – Warszawa dla seniora” oraz miejskich projektów dotyczących edukacji cyfrowej osób starszych. Uczą swoich podopiecznych obsługi tabletu, pokazując, jak korzystać z internetu. I nie zawsze są to młodzi ludzie – część z nich to również seniorzy. Stanowią więc najlepszy dowód na to, że nowe technologie nie są zarezerwowane tylko dla młodych.*

Nie tylko opieka

Uczestnicy projektu chwalą opaski, dzięki którym czują się bezpiecznie, oraz tablety, które pozwalają im aktywnie i przyjemnie spędzić czas. Jednak najwięcej komplementów zbierają opiekunowie. Projekt zapewnia seniorom profesjonalne usługi opiekuńcze. Do ich domów przychodzą opiekunowie, którzy pomagają w codziennych czynnościach: sprzątanii, robieniu zakupów, przygotowaniu posiłków. – *Seniorzy są w bardzo różnej sytuacji – życiowej i zdrowotnej. I wymagają różnego poziomu opieki: niektórzy tylko asysty, inni pełnej pielęgnacji, łącznie z kąpielą czy zmianą pampersa – mówi Iwona Kossakowska ze Stowarzyszenia Niepełnosprawni dla Środowiska EKON, która czuwa nad pracą opiekunek i opiekunów. Opiekunowie chodzą też z podopiecznymi na spacer, czytają im, rozmawiają z nimi. I właśnie rozmowa jest tym, czego seniorzy są najbar-*

ziej spragnieni. – Część naszych podopiecznych to tzw. nievolnicy czwartego pietra – osoby mieszkające same, często na wysokich piętrach, w blokach i kamienicach bez windy, ze względów zdrowotnych niemogący samodzielnie wychodzić z domu, pozbawieni kontaktu z ludźmi – mówi Małgorzata Nawrot, koordynatorka projektu. – To są często osoby bardzo samotne, mieszkają same. Więzy sąsiedzkie zanikają, wokół mieszkają młodzi ludzie zajęci pracą i własnymi sprawami. A – jak powiedziała jedna z uczestniczek – z telewizorem nie da się porozmawiać. Mamy seniora, który bardzo lubi śpiewać i razem z opiekunem sobie śpiewają – dodaje Iwona Kossakowska. Kilkogodzinne spotkania z opiekunami są dla nich bardzo ważne. Nic dziwnego, że między seniorami i opiekunami rodzą się więzi emocjonalne. Nierzadko wynikają z tego prawdziwe dramaty, gdy

jednego opiekuna trzeba z jakiegoś powodu zastąpić innym. Opiekunowie bywają tak samo niezastąpieni jak elektroniczne opaski. Już kilka razy wzywali pomoc, m.in. do stanu przedudarowego, próby samobójczej czy do seniora cukrzyka, który wziął podwójną dawkę insuliny.

Nadciąga „srebrne tsunami”

Co czwarty mieszkaniec Warszawy ma ponad 60 lat – to prawie półmilionowa społeczność. A z roku na rok seniorów będzie coraz więcej – demografowie mówią wręcz o „srebrnym tsunami”. Starzejące się społeczeństwo to wielkie wyzwanie. Trzeba zrobić wszystko, by starsi ludzie mogli być jak najdłużej samodzielnymi, by mogli żyć aktywnie i godnie. Dlatego też potrzebne są przemyślane i innowacyjne działania, takie jak choćby projekt „Z@opiekowani...”. Koncepcja ulepszenia systemu usług opiekuńczych w Warszawie, dzięki wykorzystaniu narzędzi teleinformatycznych, której jedną z części składowych jest realizacja projektu „Z@opiekowani...”, została doceniona w konkursie Smart 50 Awards. Miasto Stołeczne Warszawa znalazło się w gronie 50 finalistów konkursu. Organizator – amerykańska fundacja Smart Cities Connect – docenił kompleksową pomoc seniorom z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Monika Wierżyńska

Słucham?

Co piąty uczeń ma różnego rodzaju problemy związane ze słuchem – wynika z badań dotychczas przeprowadzonych przez Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach. Mogą one powodować trudności w adaptacji do środowiska szkolnego. Natomiast 60% rodziców dzieci, u których wykryto zaburzenia słuchu, nie miało świadomości istnienia tego problemu.

Do końca roku 2018 badania słuchu przejdzie 28 tys. pierwszoklasistów ze szkół podstawowych województwa mazowieckiego

Ten wysoki odsetek rodziców, którzy nie podejrzewali jakichkolwiek nieprawidłowości słuchu, wcale nie świadczy o tym, że nie interesują się swoimi dziećmi. – *Dzieci potrafią świetnie kamuflować swoje problemy ze słuchem* – wyjaśniają eksperci ze Światowego Centrum Słuchu w Kajetanach. Dlatego badania przesiewowe słuchu są znakomitym przykładem wczesnej profilaktyki schorzeń, które mają wpływ na rozwój człowieka i jego codzienną komunikację z otoczeniem.

Program kompleksowy

„Program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas pierwszych w województwie mazowieckim” ruszył jako jeden

z pierwszych w regionie. Realizuje go Światowe Centrum Słuchu Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach. W roku szkolnym 2017/2018 przystąpiło do niego 945 szkół podstawowych ze wszystkich powiatów województwa mazowieckiego (z wyłączeniem m.st. Warszawy, które objęte jest innym programem).

– *Program ten jest pierwszym tak kompleksowym działaniem w Unii Europejskiej, obejmującym cały region administracyjny kraju, realizowanym we współpracy z władzami samorządowymi, kuratorium oświaty, rodzicami, pracownikami szkół oraz lekarzami i pielęgniarkami podstawowej opieki zdrowotnej. Jesteśmy przygotowani na zbadanie ponad 28 tys. dzieci, a do chwili obecnej wykonaliśmy 16 tys. badań* – mówi Paweł Dołęcki, zastępca dyrektora Instytutu ds. organizacji i rozwoju.

Siła argumentów

Przeprowadzenie tak dużej liczby badań w prawie całym województwie (37 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu) to poważne przedsięwzięcie logistyczne, tym bardziej że etap badania jest zawsze poprzedzony spotkaniem z rodzicami. – *W pierwszej kolejności w szkołach robimy spotkania informacyjne i pozyskujemy zgody od rodziców, aby móc potem przebadać dzieci. W kwietniu zakończyliśmy spotkania we wszystkich szkołach wziętych pod uwagę w programie. To jest ponad 940 placówek* – dodaje Sylwia Soćko, która jest koordynatorem zespołu ds. realizacji i obsługi projektów w Światowym Centrum Słuchu. Rodzice dowiadują się, jak przebiegają badania i w jaki sposób będą poinformowani o ich wynikach. Otrzymują broszurę informacyjno-edukacyjną dotyczącą „Programu badań przesiewowych słuchu” oraz formularze zgody wraz z krótką ankietą medyczną.

Zanim zespół przystąpi do badań słuchu, musi do nich przekonać rodziców. Spotkanie w Piasecznie (luty 2018 r.)

Uzyskanie zgody i przychylności szkół nie zawsze jest proste, nawet jeśli ma się szlachetne zamiary. – *Szkoły są dziś „atakowane” setkami różnego rodzaju ofert, a to wycieczek, a to jakichś produktów. Aby przekonać placówki edukacyjne, że nasz projekt to poważne przedsięwzięcie na skalę regionalną, finansowane z Funduszy Europejskich, poprosiliśmy o wsparcie Kuratorium Oświaty. Drzwi się otworzyły, gdy Kuratorium przestało do szkół informację, że realizujemy program stworzony przez Samorząd Województwa Mazowieckiego* – mówi Paweł Doliński.

Mimo że badania są całkowicie bezpłatne dla rodziców dzieci objętych programem i służą zdiagnozowaniu ewentualnych problemów ze słuchem, nie wszystkie dzieci do nich przystępują. Czasem wynika to z nieobecności w szkole, a bywa, że

Prof. dr hab. Henryk Skarżyński, dyrektor Światowego Centrum Słuchu Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu, konsultant krajowy ds. otorynolaryngologii

Obecnie badania przesiewowe słuchu prowadzone są u noworodków. Ich powtórzenie w okresie wczesnoszkolnym jest niezbędne. W pierwszych latach życia ujawnia się bowiem wiele zaburzeń słuchu, będących wynikiem infekcji, urazów głowy itp. Statystycznie w grupie noworodków wady słuchu występują zaledwie u 1-2 na tysiąc dzieci, natomiast w wieku szkolnym rozmaite zaburzenia słuchu ma już ok. 20% dzieci.

Należy podkreślić, że 60% rodziców dzieci z nieprawidłowym wynikiem badania słuchu nie ma świadomości istnienia problemów związanych ze słyszeniem u swoich dzieci. Badania ankietowe wykazały ponadto, że dzieci ze znacznym niedosłuchem dwukrotnie rzadziej osiągają dobre wyniki w nauce oraz trzykrotnie częściej mają wyniki bardzo słabe w porównaniu z dziećmi o słuchu prawidłowym. Uzyskane dane potwierdziły zatem bardzo dużą skalę zaburzeń słuchu wśród dzieci w wieku szkolnym oraz potrzebę prowadzenia badań przesiewowych słuchu.

rodzice nie wyrażają zgody na badanie, ale to wyjątki. – *W tym roku było bardzo dużo zachorowań na gripę. Zdarza się, że przyjeżdżamy do szkoły i choć mamy zgody wszystkich rodziców, to wiele dzieci jest nieobecnych w danym dniu. Jeśli absencja była duża, wracamy do takiej placówki w innym umówionym terminie* – relacjonuje Maciej Ludwikowski, kierownik Zakładu Teleaudiologii w Światowym Centrum Słuchu.

– Rodzice korzystają też z możliwości przywiezienia dziecka do innej szkoły, gdzie właśnie odbywa się badanie. Telefonicznie uzgadniamy miejsce i termin badania w sąsiedniej miejscowości – dodaje Sylwia Soćko.

Badanie bez błędów

Badania wykonywane są w trakcie zajęć. Wystarczy wydzielona do tego celu sala lub np. biblioteka szkolna. W Instytucie Fizjologii i Patologii Słuchu opracowano odpowiednie narzędzia i metody wykonywania badań słuchu. – *Wiarygodność uzyskanych wyników nie budzi żadnych wątpliwości. Używana aparatura jest przystosowana do badań słuchu w takich miejscach, jak szkoła, gdzie trudno o absolutną ciszę. Przed badaniem dzieci wkładają słuchawki wyciszające, ponadto system monitoruje hałas w otoczeniu. Jeśli okazuje się on zbyt duży, system uniemożliwi wykonanie badania. Nie ma także możliwości, aby na wynik badania wpłynął błąd badacza, jego pośpiech czy po prostu zaniechanie* – wyjaśnia Maciej Ludwikowski.

Badania są nieinwazyjne i bezpieczne dla dziecka. Tu zespół Światowego Centrum Słuchu bada uczniów w powiecie wyszkowskim

***Badania przesiewowe słuchu
to znakomity przykład
wczesnej profilaktyki schorzeń,
które mają wpływ na rozwój
człowieka i jego codzienną
komunikację z otoczeniem***

Badanie trwa ok. 10 minut. Jest całkowicie bezinwazyjne i bezbolesne, a odpowiednio przeszkolony personel zapewnia miłą atmosferę podczas jego wykonywania. – *Czasem wystarczy zażartować, że podobnych słuchawek używają piloci i już pojawia się uśmiech na twarzy dziecka* – dopowiada Maciej Ludwikowski. Dzieci mają jedynie sygnalizować ręką, czy usłyszały odpowiedni dźwięk. Wyniki trafiają do centralnej bazy danych, gdzie w pierwszym etapie poddawane są ocenie automatycznej, a następnie dokonywana jest ostateczna weryfikacja przez specjalistów w dziedzinie audiologii.

– Niektóre wyniki wymagają dodatkowej analizy. W tym celu korzystamy ze studia telemedycznego, by przeprowadzić konsultację ze współpracującymi z nami ośrodkami – wyjaśnia Paweł Doliński. Pisemna informacja o wyniku jest generowana w sys-

temie i przekazywana do rodziców lub opiekunów wszystkich zbadanych dzieci. Opracowanie i dystrybucja wyników trwa 6-8 tygodni.

Opieka koordynowana

– *Nasz cel jest prosty: chcemy przebadać jak najwięcej dzieci. Aby to osiągnąć, musimy jak największą liczbę rodziców namówić do udziału w spotkaniach informacyjnych. Jeśli rodzice będą świadomi, to potem dzieci też będą bez oporów przystępować do tego typu badań, bo trzeba je co jakiś czas powtarzać* – dodaje dyrektor Doliński.

Badanie słuchu jest całkowicie bezinwazyjne i bezbolesne, a przeszkolony personel zapewnia miłą atmosferę podczas jego wykonywania

Do kwietnia 2018 r. Instytut przebadiał 16 tys. uczniów. Te dzieci już po urodzeniu miały wykonywane badania przesiewowe słuchu, bo od kilkunastu lat jest to w Polsce rutynowa procedura. Podejrzanie występowania zaburzeń słuchu stwierdzono u 13,4% zbadanych uczniów, a do dalszej diagnostyki skierowano 10,4%. Rodzice tych młodych pacjentów otrzymują zalecenia do dalszego postępowania. – *Każdy rodzic czy opiekun, który otrzymał informację o nieprawidłowościach, może zadzwonić na naszą infolinię. Udzielimy bardziej szczegółowych informacji i wskazówek* – mówi Sylwia Soćko. Nikt nie pozostanie sam z problemem. Skoordynowana opieka wyznacza ścieżkę postępowania z młodymi pacjentami.

Jerzy Gontarz

Jak wykrywać i leczyć wady słuchu

Jakie są rodzaje ubytków słuchu i jak je rozpoznawać? Na czym polegają badania przesiewowe słuchu? Jakie są metody leczenia zaburzeń słuchu? Kiedy niezbędna jest operacja? Odpowiedź na wszystkie te pytania poznasz podczas konferencji organizowanych przez Światowe Centrum Słuchu w Kajetanach. Wykłady prowadzą uznani eksperci. W konferencjach mogą uczestniczyć pracownicy medyczni zatrudnieni w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Za udział w nich pracownicy POZ otrzymują 4 punkty edukacyjne.

Najbliższe terminy konferencji „**Badania przesiewowe słuchu u dzieci w wieku wczesnoszkolnym – teoria i praktyka**” to:

- 11 czerwca 2018 r.
- 12 czerwca 2018 r.
- 6 lipca 2018 r.

Model ucha ludzkiego w sali służącej do szkolenia chirurgów. Światowe Centrum Słuchu w Kajetanach

„Program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas pierwszych w województwie mazowieckim” jest realizowany w ramach 41 mniejszych projektów.

Uzyskały one dofinansowanie w wysokości 5,39 mln zł (całkowita wartość projektu: 5,8 mln zł) z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 w ramach poddziałania 9.2.2 „Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych – zwiększenie wczesnej wykrywalności i ocena ilości zaburzeń słuchu u dzieci klas pierwszych szkół podstawowych”. 37 projektów realizowane jest od sierpnia 2017 r., natomiast 4 kolejne – od stycznia 2018 r.

- *Wśród działań w projektach prowadzimy akcje informacyjno-edukacyjne, badania słuchu oraz konferencje dla personelu medycznego*
- *wyjaśnia Sylwia Soćko. – Realizacja tak wielu projektów jednocześnie jest dla nas dużym wyzwaniem organizacyjnym. Codziennie angażujemy kilka zespołów do prowadzenia badań i spotkań informacyjno-edukacyjnych w szkołach, wykonujemy setki rozmów telefonicznych i sporządzamy setki dokumentów każdego dnia.*

Zioła pod kontrolą

foto: Mirosław Sosnowski (x4)

- Zioła powinny leczyć,
- a przynajmniej pomagać. Ich
- jakość zależy od tego, gdzie i jak
- są zbierane oraz przechowywane.
- W laboratorium firmy Biomibo
- z Warszawy prowadzone
- są badania, które pozwolą
- opracować kompleksową
- metodę oceny jakości produktów
- zielarskich. Jaką korzyść
- będziemy mieć z tego my – ich
- potencjalni użytkownicy?

Kupując produkty zielarskie, jesteśmy przeświadczeni, że przyniosą nam określone korzyści zdrowotne. Z ogólnej informacji o kraju pochodzenia danej rośliny nie dowiemy się jednak, czy dana roślina lub zioło, wykorzystane później jako surowiec zielarski, rosta w czystym środowisku. Tymczasem rośliny, w tym skupowane przez firmy zielarskie, narażone są na trwałe i niemożliwe do usunięcia skażenia biologiczne i chemiczne. Takie surowce nie mają właściwości prozdrowotnych. Wręcz przeciwnie: zamiast leczyć – szkodzą.

Jakość = zdrowie

Firma Biomibo pozyskała z RPO WM dofinansowanie na projekt, którego celem jest opracowanie metody wykrywania skażeń biologicznych – bakteriami oraz jajami i cystami pasożytów, takich jak tasieńce czy przywry, a także skażeń chemicznych, np. węglowodorami aromatycznymi, dioksynami, polichlorowanymi bifenylami (PCB) oraz pestycydami. – O tym, czy dany materiał był zanieczyszczony przez pasożyty, dowiadujemy się dzięki izolacji DNA pasożyta. Obecność specyficznego kodu genetycznego pasożyta pozwala określić, czy dany materiał był zanieczyszczony, a tym samym nie nadaje się do wprowadzenia do handlu i stosowania przez ludzi, bo stanowi zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia. Warto wiedzieć, że jaja niektórych pasożytów potrafią przetrwać bardzo długo złe warunki dla ich rozwoju. Niektóre zachowują żywot-

Projekt: Opracowanie metod kompleksowej analizy zawartości w produktach zielarskich zanieczyszczeń biologicznych i chemicznych stanowiących zagrożenie dla zdrowia konsumentów
 Działanie: 1.2 Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw
 Całkowita wartość projektu: 4,9 mln zł
 Dofinansowanie z RPO WM: 3,5 mln zł

ność nawet dłużej niż 10 lat – opowiada prof. Mieczysława Boguś, koordynująca projekt w firmie Biomibo. – W przypadku bakterii występujących na produktach szukamy sposobu na identyfikację tych szkodliwych.

Celem projektu jest opracowanie kompleksowej metody oceny jakości produktu. Oprócz zanieczyszczeń biologicznych bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi są zanieczyszczenia chemiczne, np. dioksynami, pestycydami (zatrucie nimi, przy dużej dawce, prowadzi nawet do śmierci) czy polichlorowanymi bifenylami o właściwościach rakotwórczych. Badaniom poddawane są próbki różnych produktów zielarskich, np. mniszka lekarskiego zerwanego w pobliżu mostu Siekierskiego w Warszawie, a więc ze stanowiska miejskiego, z okolic o dużym natężeniu ruchu samochodowego, i mniszka rosnącego w Bieszczadach. Sprawdzane są też pro-

nych w warunkach laboratoryjnych. Dzięki temu możemy określić te rodzaje mikotoksyn, które wykazują toksyczne działanie wobec komórek ludzkich – wyjaśnia prof. Boguś. – Następnie dla mikotoksyn, które w warunkach laboratoryjnych wykazują niekorzystnie oddziaływanie na ludzkie komórki, opracowujemy metody ich identyfikacji oraz oznaczania ilościowego w materiale roślinnym. Dzięki wysokospecjalistycznym technikom, takim jak chromatografia gazowa i chromatografia cieczowa sprzężone ze spektrometrią mas, można wykryć badane substancje występujące nawet w ilościach śladowych. Techniki te stosowane są z powodzeniem również w oznaczaniu zawartości mikotoksyn. A warto wiedzieć, że nawet niewielka ilość mikotoksyn może spowodować poważne problemy zdrowotne, łącznie z oddziaływaniem rakotwórczym.

Kolejne pionierskie działanie zespołu firmy Biomibo skupia się na oznaczaniu w roślinach zawartości metali ciężkich. Do tego celu wykorzystywana jest metoda inna niż obecnie stosowana na uczelniach wyższych czy w instytutach naukowych – z użyciem specjalnych spektrometrów atomowych. – *My wykorzystujemy woltamperometr, pozwalający wykryć w porównaniu z metodami dotychczas stosowanymi od 100 do 1000 razy mniejsze stężenia metali ciężkich – tłumaczy prof. Boguś.*

Kolonie bakteryjne wyizolowane z ziół

Odzważanie próbek do analizy

Mineralizacja próbek żywności w piecu muflowym

dukty dostępne na rynku, o których bardzo często nie ma precyzyjnej informacji, skąd one są – czy pochodzą z Chin, czy z krajów UE.

Uwaga na mikotoksyny

Zespół prof. Boguś prowadzi także ważne i pionierskie badania nad niebezpiecznymi dla organizmu ludzkiego mikotoksynami produkowanymi przez grzyby. Obecnie w Polsce i na świecie sprawdza się występowanie w produktach spożywczych tylko kilku typów mikotoksyn, które wytwarzane są przez grzyby rosnące na produktach, głównie zbożowych wykorzystywanych do hodowli zwierząt, zarówno bydła, jak i drobiu. – *W naszym laboratorium badania przeprowadzamy z udziałem prawie 100 mikotoksyn. Nie wolno bezpośrednio na ludziach prowadzić badań sprawdzających, jak szkodzą one naszemu organizmowi. Możemy jednak pracować na tzw. liniach komórkowych, czyli naturalnych komórkach ludzkich hodowa-*

Do projektu zaangażowanych jest obecnie 12 osób. Dofinansowanie przeznaczono również na wynajęcie i serwis aparatury naukowej, m.in. woltamperometru, mineralizatora, systemu do identyfikacji mikroorganizmów, analizatora komórek, licznika kolonii mikroorganizmów czy komory PCR.

A co opracowanie kompleksowej metody identyfikacji skażeń biologicznych i chemicznych oznacza dla nas, potencjalnych użytkowników produktów zielarskich? – *Świadomość ludzi dotycząca jakości żywności rośnie. Wiele osób chce wiedzieć, czy to, co spożywają, jest bezpieczne, czy też nie. Mamy nadzieję, że uda nam się stworzyć metodę kompleksowej analizy skażeń biologicznych i chemicznych produktów zielarskich. I będzie tak, że gdy ktoś dostarczy nam próbkę, o występujących w niej zanieczyszczeniach niebezpiecznych dla zdrowia powiemy mu wszystko.*

Agata Rokita

Żyroskop dla zdrowia

Na oko przypomina kolorową huśtawkę, ale nie służy do zabawy. Mobilny żyroskop, opracowany i wykonany dla Centrum Terapeutycznego UniqueCentrum, ma w przyszłości służyć niepełnosprawnym dzieciom. Urządzenie stymuluje układ przedsionkowy i może być wykorzystywane na przykład w rehabilitacji dzieci z porażeniem mózgowym.

Pomysł stworzenia mobilnego żyroskopu narodził się w Centrum Terapeutycznym UniqueCentrum na warszawskiej Białotęce. Ośrodek tworzy kilkunastu terapeutów zajmujących się pracą z niepełnosprawnymi dziećmi i dorosłymi. Przez lata wypracowali oni model terapeutyczny, który opiera się na całościowym spojrzeniu na dziecko. W swojej pracy wykorzystują szerokie spektrum metod, od tradycyjnych, jak medycyna dalekowschodnia, po nowoczesne, oparte na najnowszych osiągnięciach nauki. I właśnie tu narodził się pomysł, by do rehabilitacji psychoruchowej wykorzystać żyroskop. Prototyp urządzenia opracowano i wykonano w ramach projektu dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020.

fot. Mirosław Sosnowski (x2)

rehabilitowanego, bo wszystkie części ruchome ma zabudowane. Zaprojektowano go tak, by nie zabierał dużo miejsca, dzięki czemu można go przenosić i transportować. Może być używany w domu lub w centrum rehabilitacji. Jego obsługa nie wymaga specjalnych kwalifikacji, więc z łatwością mogą się tym zająć rodzice czy opiekunowie dziecka, stając się dodatkowymi terapeutami swoich podopiecznych.

Żyroskop będzie wykorzystywany do terapii psychoruchowej dzieci o różnym poziomie niepełnosprawności

Eksperci mówią „tak”

Żyroskop był sprawdzany i opiniowany przez ekspertów – i zdobył pozytywne oceny. Sprzęt umożliwia nie tylko ćwiczenia. Pozwala na obserwację procesów i zmian zachodzących podczas stymulacji. *Niewątpliwie korzyści wynikające z możliwości kontroli motorycznej wraz z kontrolą zapisu EEG pozwolą na lepszą ocenę możliwości motorycznych pacjenta, jak również na uzyskanie lepszej stabilizacji tułowia, kontroli głowy, integrację odruchów oraz lepsze odczuwanie ciała w przestrzeni, a następnie lepszą jego kontrolę na ziemi, reakcje posturalne uzyskane w żyroskopie wpłyną na mechanizmy podczas redukcji chodu* – wylicza w opinii eksperckiej Ewa Wojewoda, rehabilitant i terapeuta SI. Według ekspertów urządzenie jest użyteczne w terapii integracji sensorycznej, szczególnie u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym, u których często ograniczone jest samodzielne wprawienie ciała w ruch. *Możliwość wychylenia się w trzech płaszczyznach pozwala na stymulację wszystkich kanałów półkolistych. Samodzielne decydowanie o amplitudzie i kierunku wychylenia pozwala określić preferencje dziecka, co może być bardzo pomocne przy diagnozie niepewności grawitacyjnej i wrażliwości przedsionka na ruch. Należy podkreślić, że możliwość samodzielnej lokomocji w urządzeniu wpływa na wzmacnianie poczucia sprawstwa* – podkreśla w opinii Anna Gajda, neurologopeda, terapeuta metody integracji sensorycznej Centrum Terapii i Diagnostyki Inicjatywa w Puławach.

Monika Wierżyńska

Zmysł równowagi

Za nasz zmysł równowagi, czyli czucie położenia ciała w przestrzeni, odpowiada układ przedsionkowy. Mieści się w błędniku błoniastym w uchu wewnętrznym. Zmysł ten ćwiczymy od samego urodzenia – kołysząc się, huśtając, turlając czy podskakując. To, co wygląda tylko na niewinną dziecięcą zabawę, jest niezbędną dla rozwoju stymulacją. Złe funkcjonowanie układu przedsionkowego może skutkować poważnymi zaburzeniami. Z kolei dzieci niepełnosprawne, np. z mózgowym porażeniem dziecięcym, wymagają dodatkowej stymulacji układu przedsionkowego. I tu właśnie jako narzędzie stymulacji sprawdza się żyroskop.

Rodzice jak terapeuci

Urządzenie jest prototypem. Żyroskop w przyszłości ma posłużyć do terapii psychoruchowej w pozycji siedzącej dzieci w wieku od 3 lat i o różnym poziomie niepełnosprawności, o masie do 25 kg i do 140 cm wzrostu. Jest bezpieczny dla

Projekt: **Mobilny żyroskop jako innowacyjne rozwiązanie dla skutecznej rehabilitacji dzieci z upośledzeniem psychoruchowym**

Działanie: 1.2 Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

(typ projektów: Bon na innowacje)

Całkowita wartość projektu: 125 tys. zł

Dofinansowanie z RPO WM: 87 tys. zł

Dlaczego powinniśmy inwestować w transport publiczny i niskoemisyjny? Dzięki poszerzeniu możliwości komunikacyjnych rozwiązań podróż może być szybsza, bardziej komfortowa i ekonomiczna, a także ekologiczna. Wolność wyboru i czystsze powietrze – to główne cele działań rozwijających zrównoważoną multimodalność i mobilność miejską w Ciechanowie.

fot. Archiwum Urzędu Miasta Ciechanowa (x2)

Działania zmierzające do wzrostu znaczenia alternatywnych – w stosunku do jazdy samochodem – środków transportu są prowadzone od lat. Jednak dopiero realizacja kompleksowego, wieloaspektowego projektu w ramach Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) dla Subregionu Ciechanowskiego pozwoli na duży krok naprzód.

Wszystkie drogi prowadzą na dworzec

Zadania założone w projekcie mają na celu podniesienie rangi transportu zbiorowego i bezemisyjnego. Budowany jest węzeł przesiadkowy przy dworcu kolejowym, jednocześnie powstaje nowa droga, która ograniczy ruch samochodowy w centrum i stanie się trasą dla nowych, ekologicznych autobusów. Konieczność budowy centrum przesiadkowego przy dworcu wraz z parkingami typu „parkuj i jedź” była sygnalizowana przez mieszkańców od lat. Jak podkreśla prezydent

Projekt: Stworzenie warunków do wykorzystania transportu multimodalnego przez budowę w rejonie dworca kolejowego w Ciechanowie drogowo-kolejowego węzła przesiadkowego wraz z przebudową ul. Sienkiewicza (droga dojazdowa do dworca PKP) i rozbudową sieci dróg dla rowerów oraz ograniczenie niskiej emisji w Ciechanowie poprzez budowę nowej obwodowej drogi gminnej na potrzeby rozbudowy miejskiego systemu komunikacji zbiorowej

Działanie: 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza

Całkowita wartość projektu: 42,1 mln zł

Dofinansowanie z RPO WM: 33,3 mln zł

Ciechanowa Krzysztof Kosiński: – *Wielu ciechanowian, ale także mieszkańców okolicznych miejscowości dojeżdża do pracy do Warszawy koleją. Do tej pory charakterystycznym widokiem były okoliczne uliczki wypełnione parkującymi samochodami. Wskazywało to, że potrzeba jest ogromna.*

Wkrótce w bezpośrednim sąsiedztwie dworca powstanie 208 miejsc parkingowych dla samochodów, a także 40 miejsc dla rowerów. Natomiast już od lutego 2018 r. mieszkańcy miasta korzystają z 1300-metrowego odcinka zmodernizowanej ul. Sienkiewicza. Inwestycja połączyła dworzec kolejowy i autobusowy. Był to pierwszy etap projektu. W ramach przebudowy naprawiona została zabytkowa nawierzchnia z kostki kamiennej, wybudowano nowe chodniki po obu stronach ulicy oraz bitumiczną drogę dla rowerów o szerokości 2 metrów. Autobusy kursujące ulicą zatrzymują się teraz na nowych przystankach, które stylem wpisują się w klimat i charakter zabytkowej dzielnicy. Zainstalowano też nowe latarnie uliczne, ławki i inne elementy małej architektury.

Ożywianie dzielnicy

Teren, na którym funkcjonują dworce, wpisany jest do gminnego programu rewitalizacji. – *Na tym osiedlu od wielu lat mało się działo. Również dlatego projekt jest taki ważny, gdyż wynika z chęci ożywienia tej części miasta. Chodzi o to, żeby ludzie mieli dobry dojazd do pracy, żeby zapewnić im godne warunki życia* – dodaje prezydent Kosiński.

Do końca lipca br. powinny się zakończyć wszystkie prace prowadzone w rejonie powstającego przy dworcu kolejowym węzła przesiadkowego. Oprócz parkingów wybudowane zostaną nowe chodniki, dojazdowa droga dla rowerów oraz postój taksówek, a także jedna zatoka autobusowa i cztery miejsca przystankowo-postojowe z wiatami dla autobusów. Ożywieniu dzielnicy i ułatwieniu przesiadki na pociąg niewątpliwie służy też rewitalizacja przydworcowego skweru, na którym m.in. odbudowana zostanie fontanna. Obok dworca powstaje również – ze środków własnych miasta – hala targowa.

Omija i łączy

Cały projekt zakończy się w 2019 r. Wtedy do użytku zostanie oddana wschodnia obwodnica Ciechanowa, łącząca drogi krajowe nr 50 w kierunku Płońska i nr 60 w kierunku Pułtusza i Białegostoku. Dzięki inwestycji z centrum miasta częściowo zostanie wyprowadzony ruch tranzytowy, a mieszkańcy zy-

skają nowy, szybszy, wygodniejszy i bezpieczniejszy dojazd do pracy czy szkoły. Nowa droga o długości 3300 m nie rozwiąże wszystkich problemów związanych z tranzytem. Niewątpliwie jednak wpłynie na zmniejszenie korków i skrócenie czasu podróży.

Realizowany w Ciechanowie projekt ma na celu podniesienie rangi transportu zbiorowego i bezemisyjnego

Ciechanów wzbogaci się o nową linię autobusową, w ramach której będą jeździły dwa niskoemisyjne pojazdy dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i kupione z funduszy unijnych. Pierwszym w Ciechanowie autobusem elektrycznym będzie mogło podróżować do 53 osób, a drugi autobus spełni normę emisji spalin Euro 6. Pojazdy zostaną zakupione w tym roku i początkowo będą kursowały na innych trasach. Zwiększeniu atrakcyjności transportu publicznego służy również zakup systemu informacji pasażerskiej, który zostanie zainstalowany na 14 przystankach – zarówno nowych, jak i już istniejących, m.in. w rejonie drogowo-kolejowego węzła przesiadkowego i ul. Sienkiewicza.

Na dwóch kółkach

Nowo zaprojektowana ulica będzie miała duże znaczenie dla mieszkańców gminy Opinogóra Górna. Nowe, bezpieczne połączenie z południowymi dzielnicami Ciechanowa z pewnością wpłynie na jakość podróżowania. Wzdłuż drogi powstaną nowe chodniki, a także asfaltowe drogi dla rowerów, które połączą się z już istniejącą siecią. Władze miasta stawiają na transport rowerowy w codziennej komunikacji. To ważny element polityki zrównoważonego transportu. – *Stawiamy się gminą coraz bardziej ekologiczną. Promujemy to poprzez różne działania i chcemy, by ścieżki rowerowe, które mamy na swoim obszarze, nie służyły wyłącznie rekreacji, ale również były wykorzystywane do dojazdów do pracy czy szkoły* – podkreśla Renata Jeziótkowska, rzecznik ciechanowskiego ratusza. Łączna długość dróg dla rowerów wybudowanych w ramach projektu wyniesie ponad 8 km. To znacznie więcej niż długość nowych i zmodernizowanych dróg dla samochodów.

Na realizacji ciechanowskiego projektu zyskają wszyscy podróżujący przez miasto – piesi, rowerzyści, pasażerowie transportu publicznego i kierowcy. Na tym właśnie polega nowoczesny transport – by w czasie jednej podróży mieć wybór i móc skorzystać z każdej możliwości, jaką daje nowoczesne miasto.

Marek Rokita

Nie przegap szansy

W maju i czerwcu w RPO WM 2014-2020 trwają konkursy, w ramach których przedsiębiorcy mogą złożyć wnioski na realizację swoich innowacyjnych projektów (1.2), natomiast osoby wykluczone społecznie będą mogły za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej otrzymać pomoc lub pracę (9.3). Na szczególną uwagę zasługuje jednak konkurs dedykowany walce ze smogiem (4.3.1). Dzięki niemu samorządy będą mogły wymienić w domach mieszkańców regionu m.in. stare piece na nowe.

1.2 Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

Działanie to stwarza szansę na opracowanie innowacji produktowej lub procesowej samodzielnie lub we współpracy z naukowcami. Umożliwi to rozwój przedsiębiorstw, które chcą oferować dostosowane do potrzeb rynku i klientów produkty oraz usługi, powstałe w wyniku prac badawczo-rozwojowych.

Termin przyjmowania wniosków: do wyczerpania limitu środków

Maksymalna wartość dofinansowania projektu: 200 tys. zł

Środki przeznaczone na konkurs: 5 mln euro / ok. 21,5 mln zł

Typ projektu: bon na innowacje

Na co można otrzymać dofinansowanie?

zakup od instytucji naukowej usługi polegającej na opracowaniu nowego lub znacząco ulepszanego wyrobu, usługi, technologii produkcji, przygotowanie prototypu doświadczalnego, zmian procesowych bądź nowego projektu wzorniczego badania przemysłowe lub prace rozwojowe.

Kto może składać wnioski?

mikro, małe, średnie przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa założone z udziałem pracowników naukowych/dydaktycznych uczelni, instytutu badawczego lub instytutu PAN, przy wykorzystaniu zasobów intelektualnych lub materialnych organizacji macierzystej, kapitałowo lub operacyjnie powiązane z organizacją macierzystą (spin-off) albo samodzielne (spin-out).

9.3 Rozwój ekonomii społecznej

Dzięki temu działaniu osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie będą mogły uzyskać pomoc od nowo powstałych podmiotów ekonomii społecznej (PES) oraz już istniejących, które w ramach funduszy otrzymają środki na rozwój i rozszerzenie prowadzonych usług. Dzięki temu wzrośnie zatrudnienie tych osób, a także zwiększy się zakres zadań PES.

Termin przyjmowania wniosków: 28 V – 12 VI

Minimalna wartość projektu: 100 tys. zł

Środki przeznaczone na konkurs:

2,6 mln euro / 11,03 mln zł

Na co można otrzymać dofinansowanie?

tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
świadczenie usług wspierających rozwój ekonomii społecznej.

Kto może składać wnioski?

akredytowany Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej lub podmiot/partnerstwo świadczący usługi wsparcia ekonomii społecznej nieposiadający akredytacji.

4.3.1

Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej

Głównym celem tego konkursu jest walka o czyste powietrze poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych pochodzących z indywidualnych pieców domowych czy lokalnych kotłowni. Uzyskane środki można przeznaczyć m.in. na wymianę przestarzałych instalacji na bardziej ekologiczne.

Termin przyjmowania wniosków: 30 IV – 6 VI
Maksymalna wartość dofinansowania projektu: 1,5 mln zł

Środki przeznaczone na konkurs:

3 mln euro / ok. 12,4 mln zł

Typ projektu: ograniczenie niskiej emisji, wymiana urządzeń grzewczych

Na co można otrzymać dofinansowanie?

wymiana czynnika grzewczego (kotłów, pieców, urządzeń grzewczych) w gospodarstwach domowych, kotłowniach zasilających kilka budynków i osiedlowych, podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej lub chłodniczej, przeprowadzenie termomodernizacji budynku, w którym zaplanowano wymianę urządzenia grzewczego, przebudowa lub budowa infrastruktury technicznej, np. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych, telekomunikacyjnych lub włókien światłowodowych na potrzeby projektu, wymiana lub montaż czujników tlenu węgla (czadu), zakup oraz montaż instalacji i urządzeń do produkcji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych (tj. kotły centralnego ogrzewania, kolektory słoneczne, pompy ciepła, ogniwa fotowoltaiczne).

Kto może składać wnioski?

jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną.

Dofinansowanie mogą uzyskać projekty planowane do realizacji na terenie gmin z obszaru województwa mazowieckiego, liczące do 300 tys. mieszkańców. Beneficjenci powinni pamiętać, że dofinansowanie wymiany urządzeń grzewczych będzie możliwe pod warunkiem zapewnienia znacznej redukcji CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji o co najmniej 30% w przypadku zmiany spalanej paliwa.

6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych

Fundusze unijne wspierają kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Na dofinansowanie mają szansę projekty wynikające z programów rewitalizacji. Takie działania wspierane są zarówno dotacjami, jak i preferencyjnymi pożyczkami.

Termin przyjmowania wniosków: nabór ciągły

Maksymalna wartość dofinansowania projektu: 20 mln zł

Środki przeznaczone na konkurs: ok. 103 mln zł z RPO WM, które uzupełnione będą środkami Banku Gospodarstwa Krajowego.

Typ projektu: rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej, w tym: zagospodarowanie lub zmiana sposobu użytkowania przestrzeni publicznych (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą, odnowa istniejącej zabudowy oraz dostosowanie budynków do funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych oraz mieszkalnych (ze szczególnym naciskiem na poprawę efektywności energetycznej), w tym remont istniejących budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich, odnowa wspólnych przestrzeni w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych (np. ścian zewnętrznych, ścian nośnych, fundamentów, dachów, stropów, strychów, ciągów komunikacyjnych, systemów wentylacji, pralni, suszarni, przechowalni wózków dziecięcych i rowerów, wind oraz instalacji centralnego ogrzewania, instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i elektrycznych).

Nabór wniosków o pożyczki prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego. Szczegółowe informacje (m.in. o podmiotach uprawnionych do uzyskania dofinansowania) i niezbędne dokumenty dostępne są na stronie www.bgk.pl/fundusze-i-programy/pozyczka-rewitalizacyjna/mazowieckie

Chcesz wiedzieć więcej?

Zapraszamy do kontaktu (www.funduszedlamazowsza.eu/punkty-informacyjne/) z ekspertami z Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w siedzibie MJWPU w Warszawie lub jednego z Lokalnych Punktów Informacyjnych w Siedlcach, Płocku, Ciechanowie, Radomiu i Ostrołęce.

Zachęcamy do zapisania się do newslettera (www.funduszedlamazowsza.eu/newsletter/) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 (najważniejsze informacje o konkursach, szkoleniach, spotkaniach informacyjnych, dofinansowanych projektach), a także do systemu powiadomień o aktualnych naborach (www.funduszedlamazowsza.eu/powiadomienia-o-aktualnych-naborach/).

Nie zapomnij zajrzeć na www.funduszedlamazowsza.eu

Te zasady trzeba znać

Od 25 maja br. unijne rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO) będzie stosowane we wszystkich państwach Unii Europejskiej. Nowa regulacja ma wzmocnić ochronę obywateli, w szczególności w starciu z największymi korporacjami internetowymi. Nie oznacza to jednak, że zmiany nie dotkną również mniejszych przedsiębiorców. Warto się na nie przygotować.

Rozporządzenia unijne, w przeciwieństwie do dyrektyw, nie wymagają implementacji do krajowego porządku prawnego i są stosowane bezpośrednio w państwach członkowskich UE. W praktyce oznacza to, że od 25 maja polscy przedsiębiorcy powinni kierować się przede wszystkim przepisami RODO¹, a nie ustawą o ochronie danych osobowych². Z kolei wszystkie podmioty sektora publicznego od tej daty będą zobowiązane do posiadania inspektora ochrony danych i udzielania mu wsparcia w zakresie wykonywania jego zadań. Zmian jest wiele, a oto najważniejsze z nich.

Nowe zasady przetwarzania danych osobowych

RODO wprowadza katalog zasad, którymi powinny się kierować wszystkie podmioty przetwarzające dane osobowe. Na uwagę zasługuje w szczególności zasada minimalizacji danych, zgodnie z którą dopuszczalne jest gromadzenie tylko danych niezbędnych do realizacji określonego celu. Na przykład przedsiębiorca prowadzący wypożyczalnię samochodów może gromadzić takie dane osobowe, jak imię, nazwisko czy numer karty kredytowej, ale nie powinien już przetwarzać danych związanych z sytuacją finansową klienta. Realizacja tej zasady wymaga dokładnego przemyślenia, jakie dane są nam niezbędne do osiągnięcia konkretnego celu, i uprzedniego poinformowania klienta o celu i zakresie przetwarzanych danych.

Z realizacją tej zasady związany jest również ustanowiony w RODO obowiązek uwzględniania ochrony danych osobowych w fazie projektowania nowej usługi lub produktu (ang. *privacy by design*), a także obowiązek domyślnej ochrony danych (ang. *privacy by default*), zgodnie z którym np. twórcy aplikacji mobilnych będą zobowiązani do wprowadzenia w domyślnych ustawieniach możliwie najwęższego zakresu gromadzenia danych osobowych wymaganych do jej prawidłowego działania.

Rozbudowany katalog praw obywateli

Jednym z motywów przyjęcia unijnego rozporządzenia jest coraz powszechniejsze przetwarzanie danych osobowych w różnych obszarach naszego życia i związana z tym potrzeba zapewnienia adekwatnej ochrony obywatelom UE. Z tego powodu RODO ustanawia szeroki katalog praw osoby, której dane dotyczą (rozdział III), obejmujący m.in. prawo do przenoszenia danych czy „prawo do bycia zapomnianym”. Zgodnie z tym ostatnim, po raz pierwszy w wyinterpretowanym przez Trybunał Sprawiedliwości UE głośnym wyroku *Google Spain v AEPD and Mario Costeja González* (2014), osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądać od administratora niezwłocznego usunięcia dotyczących jej danych osobowych. W konsekwencji ustanowienia „prawa do bycia zapomnianym” obywatele UE mogą żądać np. usunięcia z wyszukiwarek internetowych odnośników prowadzących do stron zawierających ich dane osobowe. Takie rozwiązanie wdrożył m.in. Google.

Profilowanie

Jedną z największych zmian, jakie wprowadza RODO, jest uregulowanie tzw. profilowania, czyli zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych służącego do analizy lub prognozy zachowania konkretnej osoby, oceny jej sytuacji ekonomicznej, zdrowia, zainteresowań itp. Technikę tę wykorzystuje wiele aplikacji i usług internetowych, np. systemy rekomendacji książek i filmów. RODO wprowadza obowiązek informowania o profilowaniu, jeżeli wiąże się ono z podejmowaniem decyzji względem konkretnej osoby – obowiązek ten obejmuje w szczególności zasady podejmowania decyzji w oparciu o rezultat profilowania, a także o przewidywane konsekwencje takiego przetwarzania. Jednocześnie art. 21 rozporządzenia ustanawia prawo każdego do sprzeciwu wobec profilowania, a art. 22 prawo do tego, by nie podlegać decyzji opartej wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu. Jeżeli w działalności przedsiębiorstwa wykorzystujemy profilowanie, np. w celu analizy zachowania klientów i personalizacji ofert, powinniśmy zadbać o to, aby jak najszybciej wypełnić ciążyący na nas obowiązek informacyjny.

Szeroki obowiązek informacyjny

RODO ustanawia rozbudowane i szczegółowe wymogi związane z realizacją obowiązku informacyjnego (art. 13 i art. 14). Przedsiębiorca zbierający dane powinien upewnić się, że w zgodzie na przetwarzanie danych podaje m.in. swoją tożsamość (wraz z danymi kontaktowymi); wyraźnie określa cel przetwarzania; określa okres, przez który dane będą przechowywane (lub, w przypadku braku możliwości określenia takiego okresu, kryteria jego ustalenia); a także informuje osobę o przysługujących jej prawach, w szczególności prawie do cofnięcia zgody w dowolnym momencie, prawa do sprostowania lub usunięcia danych, prawa do wniesienia skargi do organu nadzorczego czy prawa do niepodlegania zautomatyzowanym decyzjom.

Zgłaszanie naruszeń i kary finansowe

Ważną zmianą jest wprowadzenie wobec administratorów danych obowiązku do zgłaszania naruszeń organowi nadzorczemu (obecnie GIODO, a po uchwaleniu nowej ustawy Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych) bez zbędnej zwłoki³. Art. 33 ust. 1 rozporządzenia precyzuje, że takie zgłoszenie powinno nastąpić nie później niż w terminie 72 godzin po stwierdzeniu naruszenia. W praktyce obowiązek ten będzie dotyczył np. włamania do bazy danych czy utraty nośników z danymi. W zawiadomieniu powinniśmy opisać charakter naruszenia ochrony danych osobowych, a także oszacować liczbę osób i kategorie danych, których dotyczy naruszenie, opisać możliwe konsekwencje incydentu, a także środki, jakie podjęliśmy w celu minimalizacji ewentualnych negatywnych skutków.

Jeżeli w wyniku naruszenia wystąpiło wysokie ryzyko naruszenia praw i wolności osób fizycznych (np. włamanie się do baz zawierających dane wrażliwe, m.in. dotyczące zdrowia), będziemy dodatkowo zobowiązani do poinformowania wszystkich osób, których dane dotyczą, o zaistnieniu takiej sytuacji. Naruszenie tego obowiązku może skutkować nałożeniem administracyjnej kary pieniężnej w wysokości do 10 mln euro lub 2% wartości całkowitego rocznego światowego obrotu przedsiębiorstwa.

Zmiany dla MŚP

Dzięki RODO zniknie uciążliwy obowiązek zgłaszania zbiorów danych osobowych do rejestracji (dotychczas należało to robić u GIODO). Zamiast tego nowe rozporządzenie proponuje podejście oparte na ryzyku, co w praktyce oznacza, że administrator danych ma swobodę w doborze środków w celu zapewnienia bezpieczeństwa danych. Ponadto MŚP będą zwolnione z prowadzenia rejestru czynności przetwarzania, o ile przetwarzają dane sporadycznie (np. organizując jednorazową konferencję i zbierając dane osobowe uczestników), nie wykorzystując przy tym danych wrażliwych, a także nie powodując ryzyka naruszenia praw i wolności osób. Wreszcie – jeżeli główna działalność przedsiębiorcy nie polega na przetwarzaniu danych na dużą skalę w celu regularne-

go i systematycznego monitorowania osób, a także nie obejmuje danych wrażliwych, będzie on zwolniony z obowiązku wyznaczenia inspektora danych.

Wiele ze sformułowań RODO pozostawia dość duży margines interpretacyjny zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla sądów (np. kiedy przetwarzanie przestaje być sporadyczne), dlatego dopiero pierwsze lata stosowania nowego prawa wyznaczą prawne standardy. Należy przy tym pamiętać, że zgodnie z zasadą rozliczalności, administrator danych będzie odpowiedzialny za zapewnienie, aby przetwarzanie odbywało się w zgodzie z prawem (art. 5 ust. 2). MŚP będą zatem zobowiązane m.in. do zgłaszania naruszeń organowi nadzorczemu, a także przeciwdziałania naruszeniom w przypadku wystąpienia incydentu.

Lista zmian, jakie wprowadza RODO, jest znacznie dłuższa, dlatego warto poświęcić więcej czasu na zapoznanie się z tekstem rozporządzenia. Nowe prawo zostało pomyślane w taki sposób, aby z jednej strony wykorzystać potencjał, jaki przetwarzanie danych osobowych niesie dla unijnej gospodarki, a z drugiej, aby zapewnić poczucie bezpieczeństwa osobom, których dane dotyczą. O tym, czy unijnemu ustawodawcy udało się trudna sztuka połączenia różnych interesów, przekonamy się już niebawem.

Łukasz Szoszkiewicz

RODO

ZASADY PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH (ART. 5):

- 1 zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość
- 2 ograniczenie celu
- 3 minimalizacja danych
- 4 prawidłowość
- 5 ograniczenie przechowywania
- 6 integralność i poufność
- 7 rozliczalność administratora z przestrzegania przepisów

- 1 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
- 2 Jednocześnie w Sejmie trwają prace nad nowelizacją dotychczasowej ustawy, która ma nie tylko „przepisać” przepisy RODO, ale obejmować również obszary znajdujące się poza zakresem unijnej regulacji.
- 3 W przypadku małego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków dla praw i wolności osób jesteśmy zwolnieni z obowiązku zawiadamiania (art. 33 ust. 1).

9. Forum Rozwoju Mazowsza – ruszył nabór Partnerów

Już po raz dziewiąty **Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych** organizuje wydarzenie poświęcone promocji funduszy unijnych, wymianie doświadczeń i dyskusjom o tym, jak wzmacniać rozwój Mazowsza. W tym roku Forum Rozwoju Mazowsza odbędzie się 17 i 18 października 2018 r. na terenie Centrum Konferencyjnego Legii Warszawa i będzie skupiało się wokół trzech haseł: REGION PRZYSZŁOŚCI, EKO REGION oraz CZŁOWIEK i MEDYCYNĄ. Podobnie jak w latach ubiegłych do współtworzenia Forum zapraszamy: samorządy, ośrodki naukowe, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców działających na terenie Mazowsza.

FORUM, CZYLI...

Forum Rozwoju Mazowsza to jedno z najważniejszych wydarzeń od lat promujących rozwój regionu przy udziale Funduszy Europejskich. Prowadzone podczas niego debaty, prezentacje dobrych praktyk czy demonstracje innowacyjnych technologicznie prototypów i rozwiązań co roku przyciągają zarówno odwiedzających, jak i Partnerów. Ubiegłoroczna edycja pozwoliła ponad dwóm tysiącom osób uczestniczyć w wydarzeniu (bezpośrednio oraz dzięki transmisji w internecie), podczas którego doświadczeniami podzieliło się 80 ekspertów reprezentujących administrację publiczną, przedsiębiorców, sektor naukowy i pozarządowy. Uczestnicy mogli dodatkowo skorzystać z konsultacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania z Funduszy Europejskich na realizację swoich pomysłów.

W tym roku chcielibyśmy, aby poruszana podczas debat tematyka dotyczyła najważniejszych dla samorządów, przed-

siębiorców, naukowców, ale też dla podmiotów z sektora społecznego zagadnień. Zachęcamy zatem wszystkich przedstawicieli administracji publicznej, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, jednostek naukowych, instytucji kultury i zdrowia zainteresowanych przystąpieniem do Partnerstwa i współtworzenia Forum do przedstawiania także własnych propozycji tematów, które będą dopełniały ideę wydarzenia. Aktywności z udziałem Partnerów, zaproszonych ekspertów i gości oraz publiczności będą dodatkowo transmitowane w czasie rzeczywistym w internecie.

9. Forum Rozwoju Mazowsza będzie wyjątkowe nie tylko z uwagi na Partnerów, poruszane tematy debat czy prezentowane projekty. W tym czasie i miejscu odbędzie się również Konwent Marszałków Województw RP. Będzie to więc doskonała okazja do wymiany doświadczeń i rozmów o przyszłości Funduszy Europejskich.

JAK ZOSTAĆ PARTNEREM 9. FORUM ROZWOJU MAZOWSZA?

1

Wejdź na stronę:

www.forumrozwojumazowska.pl

2

Przeczytaj **Regulamin w sprawie procedury wyboru Partnerów 9. Forum Rozwoju Mazowsza** i poznaj zasady określające możliwość aplikowania na Partnera.

3

Jeśli spełniasz wymagania formalne – wypełnij załączniki do Regulaminu: **Formularz zgłoszenia** oraz **Zakres deklarowanego wkładu/aktywności**.

4

Skany wypełnionych i podpisanych załączników prześlij za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: **forum@mazowia.eu** do 30 maja 2018 r. do godz. 12.00.

5

Oryginał zgłoszenia prześlij pocztą tradycyjną na adres Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, Wydział Informacji i Szkoleń Beneficjentów,
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa

CHCESZ WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

Zapraszamy do monitorowania strony www.forumrozwojumazowska.pl
oraz śledzenia profilu wydarzenia na Facebooku **@ForumRozwoju**.

gra planszowa

**„Mazopolis 2.0”
to druga odsłona
dobrze znanej gry,
która zabiera graczy
w podróż po świecie
unijnych funduszy
na Mazowszu.**

Możecie wcielić się w role samorządowców, przedsiębiorców, naukowców, pracowników fundacji i innych potencjalnych beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020. W trakcie gry dowiecie się, jak wnioskować o dofinansowanie swoich pomysłów i gdzie szukać informacji. Realizując kolejne projekty, poznacie różnorodność możliwości rozwoju dzięki funduszom unijnym. Wykażecie się umiejętnością planowania działań, zarządzania budżetem i podejmowania trafnych decyzji. Szybko zorientujecie się, jak bardzo opłaca się współpraca z innymi graczami. Czasem pomocny będzie spryt, a czasem po prostu szczęście.

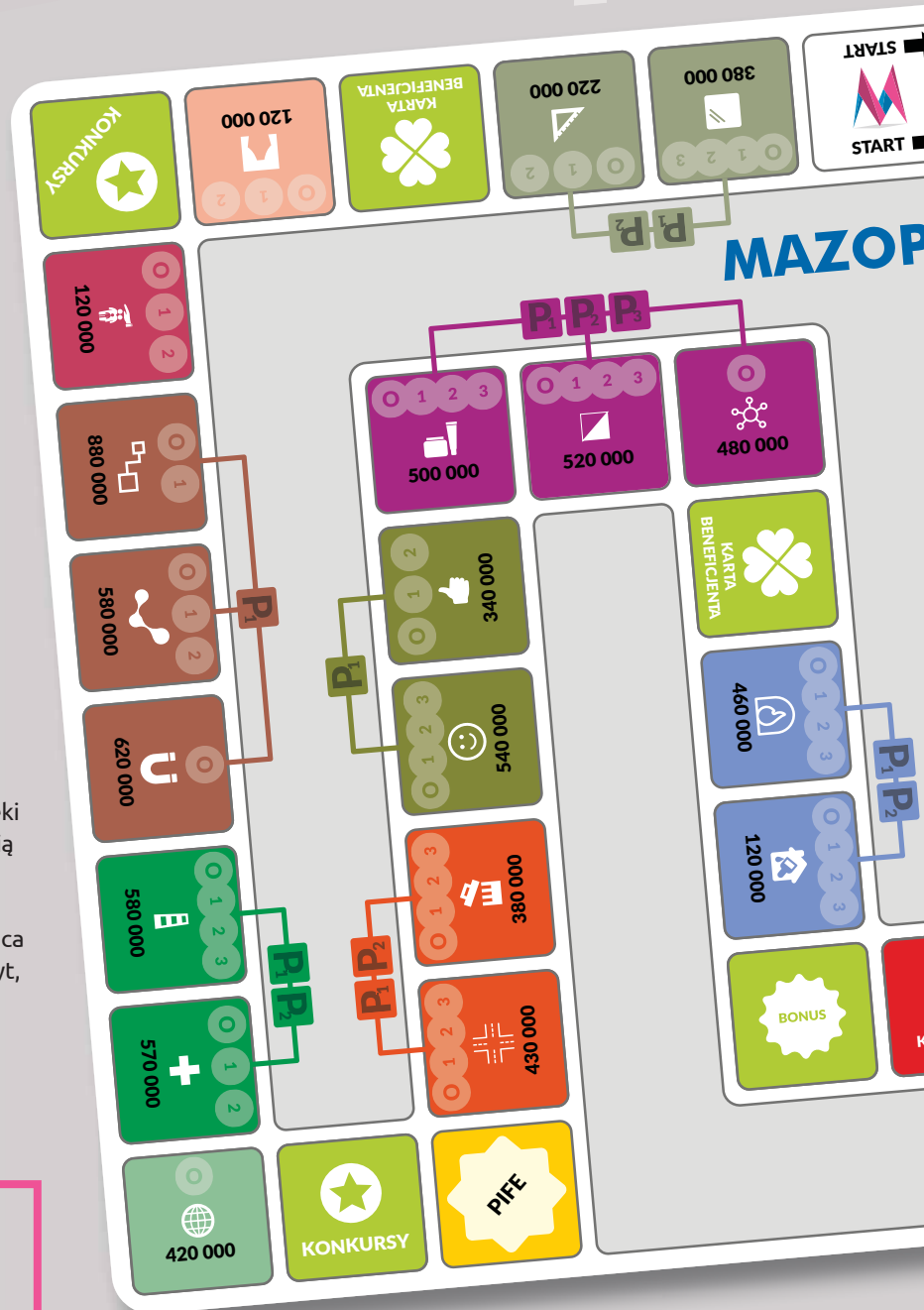
Życzymy powodzenia!

Uwaga!

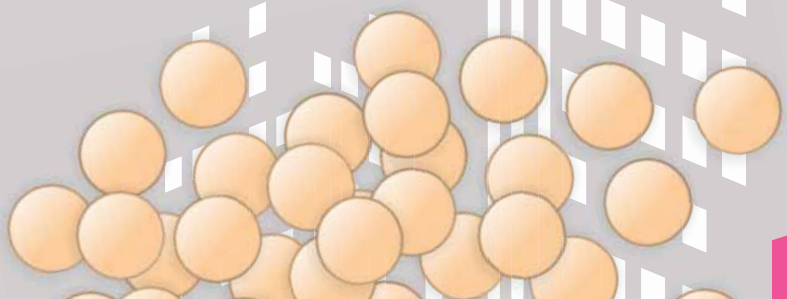
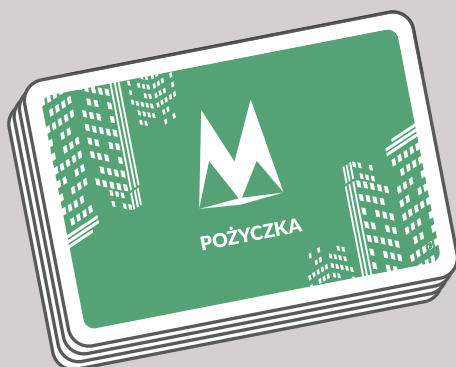
W związku z nowym wydaniem „Mazopolis 2.0” mamy dla Was niespodziankę!

Śledźcie uważnie kolejne wydanie „Funduszy Europejskich na Mazowszu”, zaglądajcie na nasz profil na Facebooku @MJWPU oraz regularnie odwiedzajcie stronę www.funduszedlamazowska.eu.

Szczegóły zdradzimy wkrótce :)

ZOPOLIS

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich na Mazowszu

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Ciechanowie

pl. T. Kościuszki 5
06-400 Ciechanów
pn. 8.00-18.00
wt.-pt. 8.00-16.00
801 101 101*, 22 542 27 16
punkt_ciechanow@mazowia.eu

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Ostrołęce

ul. J. Piłsudskiego 38
07-410 Ostrołęka
pn. 8.00-18.00
wt.-pt. 8.00-16.00
801 101 101*, 22 542 27 15
punkt_ostroleka@mazowia.eu

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Płocku

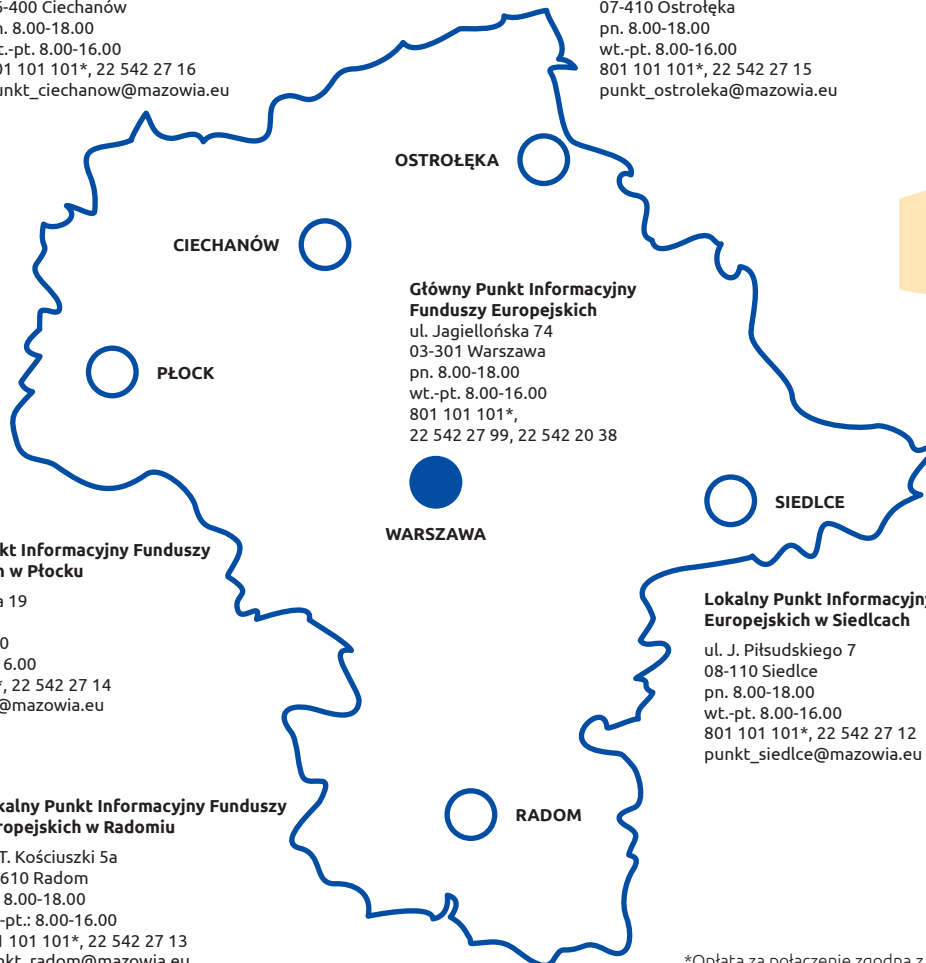
ul. Kolegialna 19
09-400 Płock
pn. 8.00-18.00
wt.-pt. 8.00-16.00
801 101 101*, 22 542 27 14
punkt_plock@mazowia.eu

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Radomiu

ul. T. Kościuszki 5a
26-610 Radom
pn. 8.00-18.00
wt.-pt.: 8.00-16.00
801 101 101*, 22 542 27 13
punkt_radom@mazowia.eu

Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Siedlcach

ul. J. Piłsudskiego 7
08-110 Siedlce
pn. 8.00-18.00
wt.-pt. 8.00-16.00
801 101 101*, 22 542 27 12
punkt_siedlce@mazowia.eu

*Opłata za połączenie zgodna z taryfą danego operatora

www.funduszedlamazowsza.eu ■ www.mazowia.eu

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
tel. 22 542 20 00, faks 22 698 31 44

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Materiał współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego